

جامعه‌شناسی

۱- گزینه «۲» - شکل داده شده مربوط به دیدگاه سوم رابطه دانش عمومی و دانش علمی می‌باشد. در این دیدگاه، دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی‌شود بلکه دانش‌های فراتجربی (عقلانی و وحیانی) را نیز شامل می‌شود که هر کدام ملاک سنجش و اعتباریابی خاص خود را دارد. دانش علمی به دلیل امکان اعتباریابی، نسبت به دانش عمومی از اعتبار بیشتری برخوردار است. این دانش، ضمن ریشه داشتن در دانش عمومی، امکان انتقاد از دانش عمومی و تصحیح آن را دارد و در واقع دانش عمومی و دانش علمی رابطه متقابل دارند.

(نبی‌زاده) (پایه دوازدهم - درس اول - صفحه ۸) (دشوار)

۲- گزینه «۲» - هر وقت در یک جامعه، مسئله خاصی مطرح می‌شود، زمینه برای پیدایش و رشد دانش علمی (نه دانش عمومی) درباره آن نیز فراهم می‌گردد. مثلاً کاهش یا افزایش بی‌رویه جمعیت در یک کشور می‌تواند زمینه فعالیت و رشد علم جمعیت‌شناسی و بروز مسائل اقتصادی در یک جامعه زمینه رشد علم اقتصاد را فراهم کند.

(نبی‌زاده) (پایه دوازدهم - درس اول - صفحه ۵ و ۶) (متوسط)

۳- گزینه «۲» - جهان‌های اجتماعی براساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند مثلاً جهان متجدد، براساس هویت دنیوی خود، فقط علم تجربی را دانش علمی می‌داند و علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب نمی‌کند.

- کسی که دانش علمی دارد به درک عمیقی از دانش عمومی جهان اجتماعی خود می‌رسد و آسیب‌ها و اشکالاتی را که به دانش عمومی راه پیدا کرده‌اند، شناسایی می‌کند.

(نبی‌زاده) (پایه دوازدهم - درس اول - صفحه ۵ و ۶) (متوسط)

۴- گزینه «۲» - گاهی میان دانش عمومی و دانش علمی یک جهان اجتماعی تعارض‌هایی پدید می‌آید. اعضای جهان اجتماعی برای حل این تعارض‌ها تلاش می‌کنند. تعارض‌ها گاهی با رها کردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخش دیگر و گاهی با طرح ایده‌های جدید حل می‌شوند.

(نبی‌زاده) (پایه دوازدهم - درس اول - صفحه ۶) (متوسط)

۵- گزینه «۲» - شکل مذکور، بیانگر دیدگاه دوم می‌باشد و قسمت دوم گزینه «۱»، مربوط به دیدگاه سوم است. برخلاف دیدگاه اول و سوم، دیدگاه دوم معتقد است که همه دانش‌ها، دانش حاصل از زندگی است و دانش عمومی پایه و اساس هر گونه دانشی از جمله دانش تجربی است و در برخی از نطله‌های این دیدگاه، مرز دانش علمی و دانش عمومی فرومی‌باشد.

(نبی‌زاده) (پایه دوازدهم - درس اول - صفحه ۸) (آسان)

۶- گزینه «۲» - عبارت‌های «ما انسان‌ها با تولد و ورود به جهان اجتماعی، با دیگرانی که در همان جهان اجتماعی زندگی می‌کنند، در مجموعه‌ای از آگاهی و دانش‌ها سهیم و شریک می‌شویم» و «برای زندگی اجتماعی، مانند هوا برای انسان است» بیانگر دانش عمومی است.

عبارت‌های «تسلط فرد بر دستور زبان فارسی و قواعد آن» و «با تلاش برای حل مسائل و مشکلات زندگی، شکل می‌گیرد و پیشرفت می‌کند» بیانگر دانش علمی می‌باشد.

(نبی‌زاده) (پایه دوازدهم - درس اول - صفحه ۴ و ۵) (متوسط)

۷- گزینه «۴» - دانش عمومی، گسترده‌ترین بخش ذخیره دانشی است که یادگیری آن از زمان تولد شروع شده و تا پایان زندگی (مرگ) ادامه می‌یابد.

- ما دانشی می‌خواهیم که اولاً همسو با هویت فرهنگی خودمان و ناظر به حل مسائل جامعه ما باشد ثانیاً دغدغه کشف واقعیت و تشخیص درست و غلط داشته باشد. یعنی از سویی در حل مسائل و مشکلات بومی ما مفید و کارآمد باشد و از سوی دیگر به زبان و منطق جهان شمول سخن بگوید و در گشودن مرزهای دانش علمی به روی جهانیان مشارکت داشته باشد.

(نبی‌زاده) (پایه دوازدهم - درس اول - صفحه ۴ و ۷) (متوسط)

۸- گزینه «۳» - کسی که دانش علمی دارد، به درک عمیقی از دانش عمومی جهان اجتماعی خود می‌رسد، آسیب‌ها و اشکالاتی را که به دانش عمومی راه پیدا کرده‌اند، شناسایی می‌کند و قدرت پیدا می‌کند که از حقایق موجود در دانش عمومی دفاع نماید. بقیه گزینه‌ها نمی‌توانند درست باشند.

(نبی‌زاده) (پایه دوازدهم - درس اول - صفحه ۵) (آسان)

۹- گزینه «۲» - عبارت‌های اول، سوم و چهارم درست می‌باشد و به ویژگی‌های رویکرد علم تجربی می‌پردازد. اما گزینه دوم نمی‌تواند درست باشد. زیرا:

در اوایل قرن بیستم میلادی بود که عده‌ای در جهان غرب پیدا شدند که به جای «موضوع» بر «روش» علوم تأکید داشتند. آن‌ها روش تجربی را تنها روش کسب علم می‌دانستند و گفتند که همه علوم باید از یک روش یعنی روش تجربی استفاده کنند.

(نبی‌زاده) (پایه دوازدهم - درس اول - صفحه ۶) (دشوار)

۱۰- گزینه «۲» - برخی از پیامدهای کنش، به اراده افراد انسانی یعنی خودکنشگر یا افراد دیگر وابسته است. به همین دلیل به آن‌ها پیامدهای ارادی می‌گویند. این دسته از پیامدها، خودشان کنش هستند و باید کنشگری، آن‌ها را انجام دهد.

- پیامدهایی که به اراده افراد (انسان‌ها) وابسته است، احتمالی است یعنی ممکن است انجام بشود یا نشود. اگر افراد آن را اراده کنند، انجام می‌شود و اگر نخواهند انجام نمی‌گیرد.

(نبی‌زاده) (پایه دهم - درس اول - صفحه ۷) (متوسط)

۱۱- گزینه «۱» - هنجار اجتماعی، شیوه انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است.

- کنش اجتماعی، خردترین (کوچک‌ترین) پدیده اجتماعی است و سایر پدیده‌های اجتماعی، آثار و پیامدهای آن می‌باشند.

- ارزش‌های اجتماعی، آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی‌اند که مورد توجه و پذیرش هستند و افراد جامعه نسبت به آن‌ها گرایش و تمایل دارند.

- در اغلب خانواده‌های تک فرزند، والدین هم انتظار بالایی از فرزند خود دارند و هم حمایت و پشتیبانی زیادی از او به عمل می‌آورند. همین وضعیت می‌تواند کودک را متوقع و سخت‌گیر یا زودرنج و آسیب‌پذیر کند.

(نبی‌زاده) (پایه دهم - درس دوم - صفحه ۱۳ و ۱۶) (متوسط)

۱۲- گزینه «۲» - عبارت‌های فوق به ترتیب به تأثیر جهان ماوراءطبیعی بر جهان اجتماعی، جهان طبیعی بر جهان اجتماعی، جهان اجتماعی بر جهان طبیعی و جهان ماوراءطبیعی بر جهان اجتماعی اشاره دارد.

(نبی‌زاده) (پایه دهم - درس سوم - صفحه ۲۶ و ۲۷) (آسان)

۱۳- گزینه «۴» - جهان اجتماعی و نظم آن، تکوینی نیست بلکه اعتباری است و آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی براساس آن شکل می‌گیرد، آگاهی فردی و خصوصی نیست بلکه نوعی آگاهی مشترک و عمومی است. آن بخش از جهان اجتماعی که به آسانی تغییر نمی‌کند و اگر حذف شوند، جهان اجتماعی فرومی‌ریزد را لایه‌های عمیق و بنیادین جهان اجتماعی می‌گویند.

(نبی‌زاده) (پایه دهم - درس ۳ - صفحه ۲۳) (آسان)

۱۴- گزینه «۲» - هر نهاد اجتماعی، شیوه قابل قبول تأمین بعضی از نیازهای افراد را معین می‌سازد و متقابلاً شیوه‌های غیرقابل قبول را طرد می‌کند.

- لایه‌های عمیق و بنیادین، لایه‌هایی هستند که تأثیرات همه‌جانبه و فراگیر دارند و کم‌تر در معرض تغییر قرار می‌گیرند.

- پدیده‌های اجتماعی، اجزای جهان اجتماعی‌اند و می‌توان آن‌ها را براساس اندازه و دامنه از یکدیگر تفکیک کرد.

- وقتی اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی را در ارتباط با هم در نظر بگیریم، نهادهای اجتماعی آشکار می‌شوند.

(نبی‌زاده) (پایه دهم - درس چهارم - صفحه ۳۴، ۳۵ و ۳۶) (متوسط)

۱۵- گزینه «۱» - غریزه، کششی درونی در موجود زنده است که آن را به انجام دادن رفتارهای معینی وامی‌دارد به این معنا که موجود زنده از بدو تولد مهارت و معلومات غیراکتسابی دارد.

- فرهنگ‌ها و تمدن‌ها براساس آرمان‌ها و ارزش‌های خود، تحولاتی را دنبال می‌کنند و مسیرهای مختلفی را می‌پیمایند که بیانگر دیدگاه جهان‌های اجتماعی در عرض هم می‌باشد.

- تفاوت‌هایی که مربوط به به لایه‌های عمیق باشد و به ارزش‌های کلان، آرمان و اعتقادات اصلی بازگردد، از نوع تفاوت میان جهان‌های اجتماعی مختلف است.

- نظریه استعمار که به معنای طلب آبادانی برای جوامع عقب مانده بود محصول نگاه خطی به تاریخ بشر است.

(نبی‌زاده) (پایه دهم - درس پنجم - صفحه ۴۰، ۴۱، ۴۲ و ۴۳) (دشوار)